

Conspect psihologia educatiei (39 pagini)

Sursa: Universitatea Spiru Haret din Bucuresti - www.spiruharet.ro

Coordonator de disciplina: Lect. univ. dr. Loredana Banica

Subiecte psihologia educatiei

1. Obiectul de studiu al psihologiei educatiei. Metode si tehnici de studiu
2. Contributia lui **J. Dewey** la dezvoltarea psihologiei educatiei ca stiinta
3. Stadialitatea umana: cateva teorii fundamentale asupra personalitatii. Perioadele dezvoltarii
4. **Jean Piaget** – teoria psihogenezei operatiilor intelectuale sau dezvoltarea cognitiva
5. Teoria lui **Erik Erikson** privind dezvoltarea psihosociala. Etapele dezvoltarii epigenetice
6. Laturile personalitatii: temperamentul, aptitudinile si caracterul
7. Atmosfera si valorile din familie ca fundamente ale educatiei
8. **Invatarea scolara**. Tipuri (forme) de invatare. Procese psihice si factori implicati in invatare
9. Modele (teorii) ale invatarii si implicatiile lor in actul educational
10. Randament si reusita scolara (succesul versus insuccesul scolar)
11. Invatarea scolara si rolul ei in formarea imaginii de sine (componenta aptitudini – aspiratii – realizari)
12. **Notiunea de grup**. Caracteristici si tipologii
13. Principale caracteristici ale grupului scolar mic
14. Cooperare si competitie in clasa scolara
15. Influenta sociala si mizele ei in mediul scolar
16. **Comunicarea didactica** (educationala sau pedagogica)
17. Comunicarea empatica si relatia profesor – elev
18. Efectele comunicarii didactice asupra performantei scolare
19. Convingerea / persuasiunea in comunicarea didactica
20. **Devianta scolara**. Cauze, forme de manifestare. Prevenirea deviantei scolare
21. Abandonul scolar
22. Instrumentele necesare pentru imbunatatirea aptitudinilor de comunicare si de aplanare a conflictelor iscate in clasa
23. Invatarea prin joc la varsta prescolaritatii
24. Influenta mass-media asupra dezvoltarii emotionale a copilului scolar mic
25. Daca traiesc in critica si cicala, copiii invata sa condamne
26. Capcanele autotarismului si permisivitatii excesive

Bibliografie:

- Goran Laura, Psihologia educatiei, Editura Fundatiei Romania de Maine, Bucuresti, 2014
- Sion Gratiela, Psihologia dezvoltarii, Editura Fundatiei Romania de Maine, Bucuresti, 2014

Alte surse:

- <http://www.creeaza.com/didactica/didactica-pedagogie/Influenta-sociala-si-mizele-ei946.php>
- <http://studiamsu.eu/wp-content/uploads/28.-p.132-135.pdf>
- <https://gabrielnicolaeteodorescu.wordpress.com/2011/05/28/persuasiune-seductie-si-manipulare-in-comunicarea-didactica/>
- <https://www.scribd.com/doc/63306803/Mass-Media-in-Educatie-Efecte-Pozitive-Si-Efecte-Negative>
- Sursa subiect 26: <http://www.perfecte.ro/relatii/permisiv-autoritar-sau-democratic-tu-ce-tip-de-parinte-esti-1.html>

1. Obiectul de studiu al psihologiei educatiei. Metode si tehnici de studiu

✓ Obiectul de studiu al psihologiei educatiei

Psihologia – greaca “psyche” (suflet) + “logos” (stiinta)

Psihologia este stiinta care studiaza fenomenele psihice. Fenomenele psihice se manifesta in:

- exterior – comportamentul uman;
- interior – procesele psihice si activitatile psihice.

Obiectul de studiu al psihologiei este omul, individul, adica personalitatea umana.

Educatia – latina “educatio” (crestere)

Educatia reprezinta modalitatea prin care societatea transmite tinerelor generatii intr-o maniera constienta si sistematica cunoasterea, valorile, credintele, modurile de comunicare specifice cu scopul dezvoltarii potentialului individual necesar adaptarii la sistemele date de norme si valori

In procesul educatiei vorbim cel putin despre doi agenti umani:

- educatorul (care educa);
- educatul (cel ce se lasa educat).

Educatia implica doua dimensiuni fundamentale:

- **spatiala sau orizontala**, prin care ne referim la extensia educatiei in viata socio-umana - **unde se realizeaza educatia?**
 - educatia formala (de tip scolar);
 - educatia nonformala (institutiile culturale-stiintifice, mass-media etc.);
 - educatia informala (influenta spontane, tranzitorii)
- **temporală sau verticală**, prin care ne referim la extensia educatiei pe toata durata vietii - **cand se realizeaza educatia?**
 - psihologia varstelor;
 - psihologia personalitatii;
 - psihologia invatarii.

Psihologia educatiei reprezinta o ramura a psihologiei generale care ne spune “cum” sa folosim ceea ce cunoastem referitor la individ, la personalitatea umana, la procese si activitati psihice, pentru a realiza o educatie de calitate si pentru a pregati individul pentru o societate viitoare.

Psihologia educatiei reprezinta o stiinta de sinestatare, un domeniu ce cuprinde notiunile de “psihologie” si “educatie” intr-un concept integrator.

Obiectul de studiu al psihologiei educatiei:

- legile activitatii psihice si psihosociale ale celor supusi educatiei (a elevilor);

- bazele psihologice ale instruirii si educarii (modelarea personalitatii umane);
- fundamentarea psihologica a metodelor de actiune si interventie asupra dezvoltarii psihice a copilului;
- relatiile dintre educator si educat.

Subiectul psihologiei educatiei nu este numai elevul, ci este subiectul uman care se afla nu numai sub influenta invatarii scolare, a invatarii in general, cat mai ales sub influenta orientarilor actuale si de perspectiva ale educatiei permanente.

✓ Metode si tehnici de studiu

Metodele psihologice cel mai frecvent utilizate de psihologia educatiei sunt:

- introspectia;
- observatia psihopedagogica;
- experimentul psihopedagogic;
- convorbirea;
- ancheta;
- biografia;
- analiza produselor activitatii;
- testele (testele proictive de personalitate: Rorschach, TAT, CAT, Arborelui, Desenul familiei s.a.)

2. Contributia lui J. Dewey la dezvoltarea psihologiei educatiei ca stiinta

John Dewey (1859 – 1952), remarcabil filosof si pedagog nordamerican, a fost primul care a deschis perspectivele educatiei din sec. 20. J. Dewey este reprezentant al “**educatiei noi**” in pedagogie.

Ca filosof a apartinut curentului pragmatist (o idee devine adevarata in cursul actiunii pe care cineva o desfasoara, in masura in care se dovedeste utila, avantajoasa). Astfel, teoria lui Dewey asupra instruirii are la baza **experienta** (interactiunea individului cu mediul). In timpul acumularii experientei au loc doua procese:

- **actiunea** (duce la o modificare a mediului);
- **cunoasterea** (dobandita in procesul actiunii si care duce la modificarea comportamentului).

Potrivit conceptiei lui J. Dewey, procesul educativ cunoaste doua dimensiuni:

- **psihologica;**
- **sociologica.**

Dezvoltarea potentelor individuale devine posibila numai in conditiile existentei unui mediu social adecvat trebuintelor interne ale copilului. Cele doua dimensiuni de intrepatrund, se conditioneaza reciproc.

Potrivit teoriei lui Dewey, educatia reprezinta un proces de crestere, adica de readaptare a activitatii individului la noi conditii, un proces de organizare si reorganizare a experientei, acesta din urma fiind si scopul educatiei. Insa scoala traditionala il introduce mai intai pe copil intr-un mediu "artificial" (teorie, stiinta) si abia dupa aceea ii permite sa desfasoare o activitate practica. J.Dewey este de parere ca orice teorie trebuie pregatita si dobandita printr-o activitate practica, astfel elevii se vor instrui lucrând, vor invata facand. Scoala trebuie sa asigure copilului experientele traite de el in viata de familie. Prestatia scolii nu se poate limita la pregatirea pentru viata, scoala trebuie sa devina viata insasi, adica o societate in miniatura in care viata se traieste, nu se invata din carti. Conform teoriei sale, invatarea nu mai are aspectul unor acumulari de cunostinte, ci dobandeste caracterul unei reale descoperiri.

Dewey asaza activitatea practica in partea de inceput a actului de instruire, reprezentand, dupa opinia sa, principala sursa de cunoastere.

3. Stadiialitatea umana: cateva teorii fundamentale asupra personalitatii. Perioadele dezvoltarii

Exista numeroase teorii asupra personalitatii:

- **teoria dinamica** (pune accentul pe rolul major al inconstientului – S. Freud);
- **teoria neopsihanalitica** (extinde rolul factorilor sociali – psihanaliza sociala – A. Adler, C. Jung, K. Horney, E. Fromm);
- **teoria dezvoltarii psihosociale** (E. Erikson);
- **teoria comportamentala** (este preocupata de ceea ce este observabil – J. Watson, B. Skinner, I.P. Pavlov, A. Bandura, J. Rotter);
- **teoria trasaturilor** (pun accent pe analiza trasaturilor, structurilor factoriale, tipurilor – Eysenck, R. Cattell, G. Allport);
- **teoria umanista, existentiala, experientiala** (accent pe analiza responsabilitatii, autoafirmarii, creativitatii – A. Maslow, C. Rogers);
- **teoria constructelor personale** (Kelly);
- **teoria sistemica** (abordeaza personalitatea ca un sistem deschis, activ in raport cu mediul);
- **teoria implicita asupra personalitatii** (credinte alcatuite din credintele intretinute de experienta comuna in legatura cu anumite trasaturi de caracter – R. Tagiuri, L. Petrullo)

Perioadele dezvoltarii

- perioada prenatala sau intrauterina (conceptie – nastere);
- perioada sugarului (0 – 1 an);
- perioada antiprescolara sau prima copilarie (1 – 3 ani);
- perioada prescolara sau a doua copilarie (3 – 6/7 ani);
- perioada scolara mica sau a treia copilarie (6/7 ani – 10/11 ani);

etc.